

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Interesna skupina delojemalcev

Številka: 061-05/15-1/ EPA 684-VII
Ljubljana, 2. 11. 2015

Interesna skupina delojemalcev je na 51. seji 2. novembra 2015 na podlagi 16. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) sprejela naslednje

S T A L I Š Č E

k Predlogu odločilnega veta na Zakon o javnem naročanju (ZJN-3)

Interesna skupina predlog odločilnega veta na Zakonu o javnem naročanju (ZJN-3) **podpira pod pogojem, da se v zahtevo za ponovno odločanje o Zakonu o javnem naročanju (ZJN-3) vključi naslednje predloge**

AMANDMAJEV:

1. Na koncu točke I) se doda nov tretji odstavek:

Da najnižja cena ne sme biti odločujoč kriterij pri dodelitvi javnega naročila, je razvidno tudi iz Direktive 2014/24/EU, v kateri je v določbi drugega odstavka 18. člena izrecno navedeno, da »države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da gospodarski subjekti pri izvajanju javnih naročil izpolnjujejo veljavne obveznosti na področju okoljskega, socialnega in delovnega prava, ki so določene v pravu Unije, nacionalnem pravu, kolektivnih pogodbah ali predpisih mednarodnega okoljskega, socialnega in delovnega prava, naštetih v Prilogi X.« To pa pomeni, da je pri dodeljevanju javnih naročil potrebno upoštevati cel spekter dejavnikov in ne zgolj ponujeno ceno za izvedbo javnega naročila. Za preprečevanje kršenja pravic delavcev, bi se moralo pri določanju cene izvedbe javnega naročila, ki velikokrat predstavlja glavni element konkuriranja na razpisu za javno naročilo (bodisi s strani glavnega izvajalca ali podizvajalca), obvezno spoštovati določbe socialnega in delovnega prava. Zato bi bilo nujno treba razširiti nabor dejavnosti, v katerih javnega naročila ni moč oddati zgolj na podlagi cene kot edinega oziroma odločujočega merila. Vzpostaviti pa bi se moral tudi ustrezen verificiran postopek preverjanja vseh ustreznih dejstev pred dodelitvijo javnega naročila (zlasti s področja spoštovanja delovnega in socialnega prava).

2. V točki II) se dodajo novi tretji, četrti in peti odstavek, ki se glasijo:

V Sloveniji smo bili v zadnjem desetletju priča množičnemu propadanju podjetij v panogi gradbeništva, ki so največji delež svojih poslov opravljala prek javnih naročil. Še posebej v fazi zmanjšanja obsega poslov je prišlo, ob nekritični izbiri izvajalcev s strani javnih naročnikov, po izključni uporabi principa najnižje cene, do pojava izjemno velikega obsega socialnega dumpinga v panogi, z velikimi negativnimi socialnimi in narodnogospodarskimi posledicami za panogo, slovensko gospodarstvo, zaposlene in državo. Slovenski javni naročniki ob tem ne nosijo nobene odgovornosti za nastalo stanje, saj za preprečevanje socialnega dumpinga v zakonodaji o javnem naročanju nimajo nobenih zavez. Zato se delovanje sistema javnega naročanja v praksi, kljub enotnim direktivam, ki veljajo za vse članice EU na področju javnega naročanja, v Sloveniji v precejšnji meri razlikuje od ostalih držav EU. Ker javno naročanje v panogi gradbeništva predstavlja prek 60 %-ni delež celotnega obsega slovenskega gradbenega trga, za velika in srednja podjetja pa pogosto predstavlja tudi prek 80 %-ni delež vseh njihovih naročil, je ureditev tega področja nujna.

Kot dodaten ukrep za preprečevanje socialnega dumpinga bi Republika Slovenija morala nemudoma pristopiti k ratifikaciji Konvencije št. 94 Mednarodne organizacije dela o preprečevanju socialnega dumpinga v javnem naročanju in njene določbe upoštevati že pri pripravi ZJN-3. Tako bi se lahko začelo tudi v Sloveniji pospešeno uvajati rešitve na trgu gradbeništva kot jih poznajo v Avstriji, Nemčiji, Švici, Italiji, kjer javni naročniki nosijo odgovornost za naročanje po prenizkih cenah.

S tem bi v Sloveniji dobili trdno zakonsko osnovo, ki bi javnim naročnikom omogočila in obenem tudi zahtevala od njih, da izločajo nizke ponudbe, ki zaposlenim pri glavnih izvajalcih, podizvajalcih in dobaviteljih ne zagotavljajo socialnih standardov, ki jih določajo naša zakonodaja, kolektivne pogodbe in drugi socialni dogovori. Ob tem bi se tudi podjetjem v panogi omogočilo večjo akumulacijo in vlaganje v kadre in razvoj, javnim naročnikom pa bi se zmanjšalo tveganje za nekakovostno izvajanje projektov, neplačevanje podizvajalcev in za nepričakovane stečaje izvajalcev.

3. V točki III) se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

Ena izmed večjih težav, ki se pojavlja v povezavi s poplačilom podizvajalcev, je plačilo plač delavcev, ki so zaposleni pri podizvajalcih. Prejem teh plač je namreč velikokrat odvisen od tega, ali podizvajalec dobi dogovorjeno plačilo za opravljeno delo od glavnega izvajalca ali ne. Velikokrat se tudi zgodi, da podizvajalec kljub prejetemu plačilu za opravljeno delo zaposlenim delavcem ne izplača plač. Zlasti je to prisotno v primerih, ko podizvajalec, z namenom pridobitve posla (podobno kot glavni izvajalec), velikokrat pristane na opravljanje del s ceno, ki ne more pokriti stroškov dela. Ob prenosu 71. člena Direktive 2014/EU (oddaja javnih naročil podizvajalcem) v 94. člen ZJN-3, bi se zato moralo eksplicitno zapisati verižno in solidarno odgovornost po celotni podizvajalski verigi. Omenjeni člen bi se zato moral dopolniti na način, da bo glavni izvajalec odgovoren za poplačilo plač in prispevkov delavcev, ki delajo pri kateremkoli podizvajalcu na kateremkoli nivoju, v kolikor jih

podizvajalec ne plača. Resolucija Evropskega parlamenta z dne 26. marca 2009 o družbeni odgovornosti podizvajalskih podjetij v proizvodnji verigi (2008/2249 (INI)) je recimo v 15. točki zapisala, da je Evropski parlament prepričan, da bi instrument Skupnosti o verižni odgovornost koristil delavcem, pa tudi organom držav članic, delodajalcem, zlasti pa malim in srednje velikim podjetjem, v boju proti sivi ekonomiji, saj bi jasna in pregledna pravila Skupnosti sumljive izvajalce izločila s trga in s tem izboljšala delovanje notranjega trga.

Obstoječi tretji, četrti in peti odstavek postanejo četrti, peti in šesti.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen član interesne skupine Oskar Komac.

Vodja interesne skupine
Mag. Dušan Semolič